

ТВОРЕННЯ І ВЖИВАННЯ ПРИСВІЙНИХ ПРИКМЕТНИКІВ

- Присвійні прикметники утворюються майже виключно **від назв осіб**, рідко — **від назв тварин**.
- Залежно від **відміни іменника**, від якого твориться прикметник, вживаємо відповідний суфікс.

I ВІДМІНА:

-ИН-: прикметники творяться за допомогою суфікса **-ИН-**, де кінцеві приголосні твірної основи **Г, К, Х** чергуються із **Ж, Ч, Ш**:

*Оксана — Оксан**ин**, Олеся — Олес**ин**, Настя — Наст**ин**, Микола — Микол**ин**, Ольга — Оль**жин**, Інга — Ін**жин**, Марійка — Марій**чин**, Стеха — Стеш**ин**, свекруха — свекру**шин**.*

-ІН-: але якщо твірна основа закінчується на **-й**, то виступає суфікс **-ІН-**:

*Надія — Наді**їн**, Зоя — Зо**їн**, Софія — Софі**їн**.*

!!! Від іменника мати присвійний прикметник — *матер**ин***.

II ВІДМІНА:

присвійні прикметники утворюються за допомогою суфікса **-ІВ-/-ЇВ-**, який чергується при відмінюванні та у жіночому й середньому роді з -ОВ- або -ЕВ-/-ЄВ-.

Вживання варіантів суфікса **-ов-** та **-ев-** залежить від **групи іменника**:

а) **-ІВ-, -ОВ-**: за допомогою цих суфіксів утворюються присвійні прикметники від іменників твердої групи:

*Тарас — Тарас**ів** (ч.р), Тарасова (ж.р.), Тарасове (с.р.), Стельмах — Стельмах**ів**, Стельмахова, Стельмахове; батько — батьк**ів**, батькова, батькове; командир — командир**ів**, командирова, командирове.*

б) **-ІВ-, -ЕВ-**, за допомогою цих суфіксів від іменників утворюються присвійні прикметники м'якої та мішаної груп:

*Василь — Васил**ів**, Василева, Василеве; Михась — Михас**ів**, Михасева, Михасеве; Черниш — Черниш**ів**, Чернишева, Чернишева; столяр — столяр**ів**, столярева, столяреве (!!! іменники на **-ар, -яр** належать до м'якої групи); лікар — лікар**ів**, лікарева, лікареве; школяр —школяр**ів**, школярева, школяреве.*

в) **-ЇВ-, -ЄВ-**: якщо твірна основа закінчується на **-й**:

*Мусій — Мусі**їв**, Мусієва, Мусієве; Кублій — Кублі**їв**, Кублієва, Кублієве;*

!!! Присвійні прикметники **повністю зберігають особливості написання іменників**, від яких вони утворені - **м'який знак, велика буква** тощо (тільки чергуються кінцеві **г, к, х** із **ж, ч, ш**):

*Наталка — Натал**чин**, Маланка — Малан**чин**, Тодоська — Тодос**ьчин**, Пріська — Пріс**ьчин**, Параска — Парас**чин**, невістка — невіст**чин**.*

Від назв тварин присвійні прикметники творяться по-різному:

птаx — пташиний, соловей — солов'їний, горобець — горобиний, гороб'ячий; лисиця — лисячий, заець — заячий, вовк — вовчий, сорока — сорочий, ведмідь — ведмежий, ведмедів.

Присвійні прикметники вживаються:

а) на позначення належності предмета людині: Шевченків «Заповіт», Франкові твори, материне слово; рідко — тварині: соловейків спів, ластівчине гніздо;

б) у термінологічних словосполученнях (пишуться з малої букви): базедова хвороба, антонів вогонь, адамове яблуко (борлак), петрів батіг (цикорій), торічеллієва пустота, архімедова спіраль;

в) в ідіомах (пишуться з малої букви): соломонове рішення, ахіллесова п'ята, гордіїв вузол, дамоклів меч, сізіфова праця, дем'янова юшка, крокодилячі сльози.

Частина присвійних прикметників вживається тепер:

а) як географічні назви: Киї**в** (місто Кия), Харкї**в** (від Харко), Львї**в**, Василькї**в**, Святош**ин**, Пирят**ин**, Козят**ин**, Клавдіє**ве**, Сватов**е**, Гречин**е**, Марїї**не**;

б) як прізвища: Ковалї**в**, Пономарї**в**, Щоголї**в**, Іваниш**ин** (від Іваниха), Павлиш**ин**, Ковалиш**ин**.